

Doc.: GA17/LC17/REC50/01

Hukukun Üstünlüğünü Arttırmak için KEİPA Üyesi Ülkeler Arasında İşbirliği Hakkında
TAVSİYE 50/2001¹

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi, Karadeniz bölgesindeki ülkeler arasında cereyan eden işbirliğinin; Bölge ülkelerinin birbirlerine, Avrupa yapılarına ve daha geniş kapsamlı küresel akımlara entegrasyonuna önkoşul olarak barışı, istikrarı ve refahı tesis eden karşılıklı ve iki taraflı taahütler ile iyi niyet ve ortaklık için gereken temeli sağlamasını takdirle karşılamaktadır.
2. Asamble, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın ve KEİ'ye Bağlı Kuruluşların kaydetmiş olduğu başarıları memnuniyetle karşılamakta ve yeni milenyumun devasa sıkıntılarının, demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün pekiştirilmesi sürecindeki Bölge ülkelerini, daha güçlendirilmiş bir bölgesel etkileşime zorladığının altını çizmektedir. Bu nedenle Asamble, anahtar konumdaki sivil, ekonomik ve sosyal alanlarda daha derin, daha tutarlı ve ülke-ülke hazırlanmış reformlara dayanarak ülkelerin, gayretlerini bölge dinamiklerini harekete geçirmeye yoğunlaştırmaları gereğinin önemini kaydetmektedir.
3. İyi yönetimin, eşit ve adil sivil toplumun, bağımsız ve tarafsız yargının, şeffaflık ve sorumluluğun, kanunların dürüst tatbikinin ve gerçek demokratik kurumların desteklenmesi gibi faaliyetlerle hukukun üstünlüğünün artırılması; bölgesel ekonomik işbirliğini derinleştirip genişleten bir etkiye sahiptir ve tam teşekküllü piyasa ekonomisini destekleyen bir teşvik ortamı yaratır ve Karadeniz ülkelerini Avrupa ile entegrasyonda evrensel standartlar ve gerekler seviyesine yükseltir.
4. Hukukun üstünlüğünün desteklenmesi ve ekonomik işbirliği ve kalkınmanın kuvvetlendirilmesi arasındaki karşılıklı bağımlılık ve bölünmezlik ilişkisinin bilincinde olarak Asamble, başta aşağıdakiler olmak üzere öncelikli alanlarda daha evvel kabul etmiş olduğu tavsiyelerinde yer alan taahütlerini bir kez daha ifade etmektedir: gümrük mevzuatının geliştirilmesine dair 1/1994 ve 20/1997 sayılı Tavsiyeler; bankacılık ve finans alanında işbirliğinin geliştirilmesine dair 9/1995 sayılı Tavsiye; organize suçla mücadelede işbirliğine dair 15/1996 sayılı Tavsiye; ticaret ve iş alanında işbirliğinin geliştirilmesine dair 16/1996 sayılı Tavsiye; dış ticaret rejimlerinin uyumlu hale getirilmesine dair 23/1997 sayılı Tavsiye; yatırımların teşviki ve korunmasına dair 38/1999 sayılı Tavsiye; kanunları tatbik, gümrük ve göç makamları arasında işbirliği

¹ *Raportör*: Sayın Michael Yemelianov, Komisyon Başkanı – Rusya Federasyonu

Asamble müzakeresi 20 Haziran 2001 tarihinde yapılmıştır (bkz. 28 Mart 2001 tarihinde Atina'da müzakere edilmiş olan Doc.: GA17/LC17/REP/01 - Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun "Hukukun Üstünlüğünü Arttırmak için KEİPA Üyesi Ülkeler Arasında İşbirliği" konulu Raporu; *Raportör*: Sayın Maria Arsenis – Yunanistan)

Asamble tarafından 20 Haziran 2001 tarihinde Bakü'de kabul edilen metin.

için yasal çerçeveye dair 43/2000 sayılı Tavsiye; yolsuzlukla mücadelede yasal çerçeveye dair 46/2000 sayılı Tavsiye.

5. Hukukun üstünlüğü ve demokratik toplumun diğer temel ilkeleri, istikrar ve ekonomik refahın destekleyicisidir. İstikrarsız siyasi ortam, etnik gerilim ve çatışmalar, ülkeler arasındaki ekonomik ve siyasi etkileşimin geliştirilmesine büyük ölçüde engel olmakta ve demokratik gelişmeye ve genel olarak bölgesel ekonomik işbirliğinin gelişmesine zarar vermektedir.
6. Üye ülkeler, Karadeniz Ekonomik İşbirliği sürecinin sahibi ve aktörüdür ve bu bölgesel taahüt nazarında sarfettikleri çabalar ile verdikleri taahütler ulaşılabilecek olan sonucu ve başarıyı tayin etmektedir. Parlamenter demokrasinin temel unsuru olan Karadeniz ülkelerindeki parlamentolar ve parlamenterlere, bölgesel ve uluslararası ölçekte meslektaşlarıyla beraber ve uluslararası teşkilatlarla ortaklık kurmak suretiyle işbirliğini daha da geliştirmek için verimli bir zemin yaratılmasında ve farklı görüşleri bir araya getirip uzlaşma yaratmak ve ortak çıkarlar şekillendirmek suretiyle sorunların şiddetlenmeden önlenmesi için çok büyük görevler düşmektedir.
7. Asamble, KEİPA üyesi parlamentolar ile Avrupa Parlamentosu, NATO PA, AGİT PA, AKPM, PAB, BDT PA, BAB Asamblesi gibi uluslararası çapta tanınan parlamenter teşkilatlar ve GAİG (Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi), OAG (Orta Avrupa Girişimi), Royaumont Süreci gibi bölgesel ve alt-bölgesel teşkilat ve girişimler arasındaki etkileşimin, sosyo-ekonomik durumu iyileştiren ve demokratik ilkeleri uygulatan ortak politikalar geliştirilmesine olumlu unsurlar kazandıracığına inanmaktadır.
8. Asamble; tüm yukarıdakiler nazarında demokrasilerinin işleyişini daha da geliştirmek için ve demokrasi ve hukukun üstünlüğüne destek olmanın, bölgede barış, istikrar ve refah ile beraber kalıcı ekonomik ve sosyal kalkınmanın temininin önemine dikkat çekmek için üye ülkeleri tek tek veya bir arada ellerinden geleni yapmaya çağırılmaktadır.
9. **Bu nedenlerle Asamble, KEİPA Üyesi Ülkelerin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdakileri tavsiye eder:**
 - i. dinamik ekonomileri, açık siyasal sistemleri ve güçlü sivil toplumları ile piyasa güdümlü demokrasilere dönüşmek için **kapsamlı tedbirler almaya devam etmelerini;**
 - ii. demokratik kurumları kuvvetlendirmek ve hukukun üstünlüğünü pekiştirmek suretiyle istikrar ve demokratik gelişimi **daha da arttırmalarını;**
 - iii. hukukun üstünlüğünü ve Avrupa Hukukunun (*acquis communautaire*) temeline layıkıyla uygun diğer temel demokratik ilkeleri destekleyen ve Karadeniz Bölgesini Avrupa entegrasyonun standartlarına ve şartlarına yakınlaştıran yasaların kabulü, düzelmesi veya uygulanmasını **desteklemelerini ve kolaylaştırmalarını;**
 - iv. piyasa ekonomisini destekleyen tutarlı bir hukuki çerçevenin tesisi ve tatbiki amacıyla parlamentolar, yürütme erkinin kurumları, yargı ve kanun infaz kurumları arasında yakın ve tarafsız bir işbirliği tesis ederek şeffaflığı ve sorumluluğu **arttırmalarını;**
 - v. kamu kurumlarının faaliyetlerine olan kamu güvenini arttırmanın ve bürokraside yolsuzluk kaynaklarını yok etmenin bir yolu olarak ve yönetim ve yasal sürecin şeffaflığını temin maksadıyla, hukukun üstünlüğü ilkesine bağlılığın parlamenter gözetime tabi olmasını **temin etmelerini;**

- vi. adli reform ve tarafsız, etkin ve bağımsız bir yargının sağlanması başta olmak üzere gereken alanlarda kurumsal ve idari reformları **teşvik etmelerini**;
 - vii. yargının ve de hakimlerin seçimi ve meslek kariyerleri ile ilgili tüm kararların vasıf, dürüstlük, yetenek ve etkinlik nazarında objektif kriterler ve meziyetlere dayanarak alındığı yargıya dönük karar alma sürecinin bağımsız statüsü çerçevesinde hukukun üstünlüğünün fiilen tatbik edilmesine **yeterli önemi vermelerini**;
 - viii. ülkelerdeki özel durumlara uymak için yapılmış değişikliklerle birlikte piyasaya dönük demokrasi gereklerine kamu yönetiminin uyum sağlamasını ve kamu yönetiminde sorumluluk bilincini **teşvik etmelerini**;
 - ix. uluslararası kabul görmüş norm ve standartlarla uyumlu idari süreçleri olan, sağlam ve etkin sivil hizmet sistemleri **getirmelerini**;
 - x. desantralizasyon reformlarını **desteklemelerini** ve belediye ve bölge düzeylerinde etkin ve verimli yerel demokratik kurumlar geliştirmelerini;
 - xi. şeffaflığı ve sorumluluğu sağlamayı amaçlayan kamu bilincini artırıcı faaliyetlere hükümet dışı teşkilatlar ile kitle iletişim araçlarının katılımını **teşvik etmelerini**;
 - xii. demokrasi eğitimi ve eğitim sistemindeki sosyal sorumluluk anlayışını birleştirerek vatandaşların siyasi ve sosyal yaşama daha fazla katılmasını **sağlamalarını**;
 - xiii. hukukun üstünlüğünde yönetilen bir toplumu tesis için gerekli ön koşulları sağlayan ve devlet ile halkı arasında güven yaratan şeffaflık, tahmin edilebilirlik, sorumluluk, eşitlik ve hukuktan eminlik gibi konseptleri halkın ve devlet kurumlarının anlayıp özümsemelerini temin edecek **gerekli tedbirleri almalarını**;
 - xiv. ihtiyaç duyulan ve temel demokratik haklara ve hukukun üstünlüğüne saygılı istikrar politikaları geliştirerek ve bunları tatbik ederek, barış ve istikrarı pekiştirme politikasını **takip etmelerini**;
 - xv. ulusal ve uluslararası ölçeklerde demokrasi ve hukukun üstünlüğü ile ilgili görüşlerin koordinasyonu ve teatisi için başka temsilcilerle doğrudan temaslar kurulmasında ve halklarının beklentilerini karşılayacak pratik çözümlerin hazırlanmasını temin için ulusal ve bölgesel sorumluluklar ve politikaların değerlendirilmesinde, temsili makamlara düşen rolü **arttırmalarını**;
 - xvi. demokratik ilke ve uygulamaları desteklemek ve karşılıklı yardım ve işbirliğine konu alanları genişletmek için alınması gereken ortak tedbirleri hazırlamak üzere ortaklık edilen ülkelerle **aktif olarak çalışmalarını** ve uygun bölgesel ya da küresel organlarla işbirliğini canlandırmalarını.
10. **Asamble**, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ni işbu Tavsiyeyi dikkate almaya **davet eder.**